

Tentoonstelling Christendom en slavernij

Utrecht, 6 mei 2024

Kom deze zomer naar de tentoonstelling *Christendom en slavernij* (29 juni t/m 22 september 2024) in Museum Catharijneconvent. Aan de hand van historische bronnen, hedendaagse reflecties, onderbelichte perspectieven en indrukwekkende kunst biedt de tentoonstelling inzicht in de vaak onbesproken relatie tussen het christendom en het Nederlandse slavernijverleden. Het christendom had een cruciale invloed op het denken over slavernij. Zowel de voor- als tegenargumenten werden onderbouwd met de Bijbel. Deze geschiedenissen werken door tot op de dag van vandaag. Dit is de grootste en meest veelomvattende tentoonstelling over dit onderwerp ooit.

Christendom en slavernij werpt nieuw licht op een complexe en beladen geschiedenis. De tentoonstelling bestrijkt alle gebieden waar Nederland in het koloniale verleden actief was. Het omspant de periode van 1596 – het moment waarop een schip met slaafgemaakten aanmeerde in Middelburg – tot nu.

Christendom, koopman en staat

De gebeurtenis uit 1596 illustreert de complexe relatie tussen het christendom, slavenhandel en de staat. De burgemeester van Middelburg pleitte bij de Staten van Zeeland voor de vrijheid van de slaafgemaakten 'weesende alle ghedoopte Christenen'. Zijn pleidooi is in de tentoonstelling te zien. De Zeeuwse Staten stelden voor om de Afrikanen aan woonplekken te helpen waar ze een ambacht konden beoefenen en 'opgroeien' tot goede christenen. De eigenaar van het schip ging hiertegen in beroep bij het landsbestuur, de Staten-Generaal. Uiteindelijk verklaarden de Staten dat hij met de 'Mooren' mocht doen wat hij wilde, maar dat hij daarover geen officieel besluit hoefde te verwachten. De Nederlandse principes over vrijheid en geloof bleken niet geldig voor de slaafgemaakte personen.

Met de Bijbel in de hand

Nederlanders raakten letterlijk met de Bijbel in de hand betrokken bij slavernij. Handelaren en predikanten voeren samen uit. Overzees kregen dominees vaak enkele slaafgemaakten ter beschikking en veel kerken vulden hun inkomsten aan door een plantage te beginnen. Families die rijk werden door slavenhandel doneerden flinke sommen geld aan de kerk.

Ondanks de dominante steun voor slavernij waren er in de Nederlandse koloniale periode ook altijd tegenstemmen, zoals die van de burgemeester van Middelburg. Welke argumenten gebruikten mensen om het christelijk geloof te verenigen met de uitbuiting van andere mensen, of zich daar juist tegen te verzetten? Waarom voelden sommige slaafgemaakten zich aangesproken door het christelijk geloof? Hoe verliep de interactie tussen de religies van de slaafgemaakten en het christendom van de Nederlanders? Welke rol speelden de kerken in de uiteindelijke afschaffing van slavernij? En hoe wordt er nu naar dit verleden gekeken?

Hedendaagse kunst

Naast historische objecten is er in de tentoonstelling een belangrijke rol weggelegd voor hedendaagse kunst. Met werk van Patricia Kaersenhout, Jörgen Gario, Jerrold Saija, Natasja Kensmil, Femke Dix, Nelson Carrilho, Kenneth Aidoo, Remy Jungerman, Ruben Cabenda en Dion Rosina. Serana Angelista is verantwoordelijk voor het grafisch ontwerp van de tentoonstelling. Bureau Namelok maakt het ruimtelijk ontwerp. In de theatrale publieksbegeleiding vertolkt acteur Gustav

Borremans in samenwerking met theatermaker Marielle van Sauers verschillende perspectieven uit het verleden en heden.

Christendom en slavernij wordt georganiseerd vanwege het Herdenkingsjaar slavernijverleden, in nauwe samenwerking met wetenschappers, maatschappelijke partners, kunstenaars, theatermakers, kerkelijke betrokkenen - o.a. SKIN (Samen Kerk in Nederland) - en niet-kerkelijke betrokkenen. De wetenschappelijke basis voor de tentoonstelling is het NWO-onderzoek Kerk en Slavernij van de PThU, de VU en de University of Curaçao. Ook is er gebruik gemaakt van het onderzoek dat is gedaan voor de expositie *Kerken en Slavernij* in het Luther Museum (2020-2021).

Uitgebreid contextprogramma met partners

In samenwerking met Keti Koti 030 presenteert het museum deze zomer een wekelijkse concertserie met als thema Christendom en slavernij. Op 25 juni organiseren Museum Catharijneconvent, Keti Koti 030 en TivoliVredenburg een grote publieksavond. Samen met OScam - Open Space Contemporary Art Museum organiseert het museum op 8 september een talkshow met kunstenaars uit de tentoonstelling. Ook is er in Museum Catharijneconvent een uitgebreid lezingenprogramma te volgen met onder andere Alex van Stipriaan, Maurice San-A-Jong en de curatoren Vincent van Velsen en Madelon Grant. In samenwerking met Stichting Heilzame Verwerking Slavernijverleden vinden er deze zomer drie 'dialoogtafels' plaats. Dit zijn bijeenkomsten waarin aan de hand van een gespreksleider van gedachten kan worden gewisseld over thema's uit de tentoonstelling.

Draden van ons Nationale slavernijverleden

Van 2 juli t/m 22 september is Museum Catharijneconvent ook maakplek voor een deel van het wandkleed uit het project 'Draden van ons Nationale Slavernijverleden'. Het monumentale wandkleed is een vervolg op het succesvolle project van Stichting Groninger Kerken uit 2022, waarvoor Ricardo Burgzorg het concept leverde. Dit project wordt voortgezet in de provincies Utrecht en Zeeland. Op meerdere plekken wordt er gezamenlijk aan een wandkleed gewerkt naar een ontwerp van Munir de Vries. Het zal uiteindelijk worden opgenomen in de collectie van Centraal Museum Utrecht.

Noot voor de redactie, niet ter publicatie

Persafbeeldingen zijn [hier](#) te downloaden. Voor vragen kunt u contact opnemen met de afdeling marketing van Museum Catharijneconvent via pressoffice@catharijneconvent.nl of via 030-2313835